

AXBOROTLARNI BOSHQARISH TIZIMLARI HAQIDA

A.A.Karajanova

Muhammad Al-Xorazmiy nomidagi TATU Nukus filiali

D.B. Begjanova

D.O.Qutlimuratova

D.K.Sipatdinova

G.B.Bekmuratova

№1 sonli kasb-hunar maktabi o'qituvchilari

Annotatsiya: Ushbu maqolada axborotlarni boshqarish tizimlari odatda ma'lumotlar bazasi boshqarish tizimlari, dokument boshqarish tizimlari, e-poçta boshqarish tizimlari, ma'lumotlar analitikasi tizimlari, veb sahifa boshqarish tizimlari va boshqa turlari bo'lishi keltirilgan.

Kalit soʻzlar: Axborotlarni boshqarish tizimlari, Axborotlarni boshqarish tizimlarining asosiy funksiyalari, axborotlarni boshqarish tizimlariga misollar.

Axborotlarni boshqarish tizimlari (Information Management Systems) tashkilotlarda ma'lumotlar to'plamini boshqarish va ulardan foydalanish jarayonlarini osonlashtiruvchi dasturiy vositalardir. Bu tizimlar, ma'lumotlarni to'plab, saqlab, o'rganish, tarqatish, hisoblash, hisobotlar tuzish va ma'lumotlarni himoya qilish imkoniyatlarini taqdim etishlari bilan ajralib turadi.

Axborotlarni boshqarish tizimlarining asosiy funksiyalari quyidagilardir:

1. Ma'lumotlar to'plamini boshqarish: Tizim, tashkilotning ma'lumotlar bazasini tashkil etadi, ma'lumotlarni saqlab turadi va ularga kirish, o'zgartirish, o'chirish, qidirish va boshqa muammoni osonlashtiradi.

2. Ma'lumotlarni integratsiya qilish: Axborotlarni boshqarish tizimi, turli tizim va platformalar orasidagi ma'lumotlarni integratsiya qilish imkoniyatini taqdim etadi. Bunda ma'lumotlar o'tkazmalar orqali bir biriga bog'langan, tashkilotning turli tizimlaridagi ma'lumotlar to'plamlarini o'zaro aloqalantiradi.

3. Ma'lumotlarni izlash va filtratsiya qilish: Tizim, ma'lumotlar bazasidagi ma'lumotlarni izlash, filtratsiya qilish va tanlash imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu, ma'lumotlarga asoslangan tartib, kriteriyalar, filtrlar va qidiruv parametrlari asosida ma'lumotlarni tez topishni osonlashtiradi.

4. Hisobotlar tuzish: Axborotlarni boshqarish tizimi, ma'lumotlar bazasidan tahlil, statistika va hisobotlarni generatsiya qilish imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu, tashkilotning faoliyatining natijalarini va muvaffaqiyat darajasini o'rganish uchun ma'lumotlardan foydalanishga imkon beradi.

5. Ma'lumotlarni himoya qilish: Tizim, ma'lumotlarni to'g'ridan-to'g'ri saqlash, ularga kirishni cheklash, ma'lumotlar bazasini shifrlash va ma'lumotlar himoyasini ta'minlash imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu, ma'lumotlarni xavfsiz saqlash va tashkilotning ma'lumotlarga qarshi himoyasini ta'minlashga yordam beradi.

Axborotlarni boshqarish tizimlari odatda ma'lumotlar bazasi boshqarish tizimlari, dokument boshqarish tizimlari, e-poçta boshqarish tizimlari, ma'lumotlar analitikasi tizimlari, veb sahifa boshqarish tizimlari va boshqa turlari bo'lishi mumkin. Ularning har biri o'zining xususiyatlari va funksiyalariga ega. Mahalla fuqarolar yig'inlari ish faoliyatini avtomatlashtirishda mos keladigan axborotlarni boshqarish tizimini tanlash uchun tashkilotning ehtiyojlarini, maqsadlarini va ma'lumotlarni qanday boshqarishni talab qilishi kerakligini belgilash juda muhimdir.

Axborotlarni boshqarish tizimlari, tashkilotlar uchun ma'lumotlarni to'plab, saqlab, boshqarish, hisobotlar tuzish va tahlil qilish, kommunikatsiya va koordinatsiya o'rnatish, ish va vazifalar boshqarish, ma'lumotlarni himoya qilish va boshqalar kabi imkoniyatlarni taqdim etadigan dasturiy vositalar va platformalardir. Bu tizimlar tashkilotning axborotlarni tizimli va samarali shaklda boshqarishini osonlashtiradilar.

Quyidagi mavjud axborotlarni boshqarish tizimlari misollarini ko'rsatish mumkin:

1. Enterprise Resource Planning (ERP) tizimlari: Mahsulotlar, xaridorlar, mijozlar, xodimlar, hisobotlar, moliyaviy hisobotlar va boshqalar kabi tashkilotning barcha ma'lumotlarini integratsiya qiluvchi, boshqarishini osonlashtiruvchi tizimlar.

2. Customer Relationship Management (CRM) tizimlari: Mijozlar bilan aloqalar, mijozlar haqida ma'lumotlar, xaridorlar tarixi, sotish va marketing jarayonlarini boshqarishga yo'l qo'yimoqda bo'lgan tizimlar.

3. Human Resource Management (HRM) tizimlari: Xodimlarni to'plab, o'zgartirishlar, ish haqida ma'lumotlar, xodimlar tarixi, mukofotlar, ishga qabul qilish jarayonlarini boshqarish uchun tizimlar.

4. Document Management System (DMS): Tashkilot ichidagi hujjatlar, maqolalar, fayllar, elektron pochta korespondensiyalari va boshqalar kabi ma'lumotlarni boshqarishga yo'l qo'yimoqda bo'lgan tizimlar.

5. Business Intelligence (BI) tizimlari: Ma'lumotlar analizi, hisobotlar, ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish, ma'lumotlardan tashkil topgan boshqaruv qarorlarini osonlashtirish uchun tizimlar.

6. Project Management Software: Loyihalar, vazifalar, muddatlar, takliflar, ish tartibi va koordinatsiya jarayonlarini boshqarish uchun tizimlar.

7. Content Management System (CMS): Veb-saytlarni boshqarish, maqolalar, kontentlar, fayllar, dizayn va tahrirlash uchun tizimlar.

Bu misollar faqat bir necha axborotlarni boshqarish tizimlarini ko'rsatishdan iboratdir va boshqa tizimlar ham mavjud bo'lishi mumkin. Har bir tashkilotning ihtiyoqlari va hajmi bilan bog'liq ravishda, mavjud axborotlarni boshqarish tizimlaridan foydalanish va o'zini moslashtirish mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. "Introduction to Information Systems: Supporting and Transforming Business" by R. Kelly Rainer, Brad Prince, and Casey G. Cegielski Bu kitob axborot tizimlarining asosiy

prinsiplari va ularning ish faoliyatini avtomatlashtirishdagi roli haqida umumiy tushunchalar beradi.

2. "Information Systems Today: Managing in the Digital World" by Joseph Valacich, Christoph Schneider, and Richard T. Watson Ushbu adabiyot axborot tizimlarining boshqarish va tashkil etish asosiy masalalarini to'liq ko'rsatadi va mahalla fuqarolar yig'inlari ishlarini avtomatlashtirishdagi o'rnini belgilaydi.